BIJ12

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Bestandsnaam:	F:\15. Data\1. data\1. natuur\SKP\Standaard Kostprijzen Database\Database\Versie mrt 2022\Lijsten\SKP Bladen\vastgest SKP Natuur en Landsch 2022(subsidie 2023).docx
Aangevraagd door:	Margot Kroot
Betreft jaar:	2022 (beheerjaar 2023)
Datum overzicht:	25-jul-2022 13:51
Aantal pagina's:	122

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: T Toeslagen
Beheertype: 01 voorzieningen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Voorzieningenbijdrage	Onderhoud voorzieningen	1 Onderhoud wandelpad 1 Onderhoud fietspad 1 Onderhoud bebording 1 Onderhoud banken 1 Onderhoud handwijzers 1 Onderhoud wandel- of fietsbrug 1 Onderhoud parkeerterrein	onderhoud van wandel- en fietspaden, en overige voorzieningen	Bureau Waardenburg	1,000	55,17	1,000	100%	55,17
Totaal kosten									**55,17**
Exploitatiesaldo									**55,17**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: T Toeslagen
Beheertype: 02 toezicht

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Toezichtsbijdrage	Toezicht houden	1 medewerker hoog tarief (A-149)	medewerker hoog tarief	Evaluatie SKP	0,400	25,61	1,000	100%	25,61
Totaal kosten									**25,61**
Exploitatiesaldo									**25,61**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: T Toeslagen
Beheertype: 03 varen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Vaartoeslag	varen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kleine boot (tbv vaartoeslag)	1 medewerker laag tarief (A-86), 1 kleine boot	ZET-2016	5,500	325,24	1,000	100%	325,24
	varen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 (middel)grote boot (tbv vaartoeslag)	1 medewerker laag tarief (A-85), 1 (middelgrote boot)	ZET-2016	3,900	424,02	1,000	100%	424,02
Totaal kosten									**749,25**
Exploitatiesaldo									**749,25**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 01 Poel en klein historisch water (per stuk)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks onderhoud raster kleine poel (stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Kleine poel 100 m2, oeverlengte 36 meter	IMAG (Groene boek)	0,151	11,74	1,000	35%	4,11
	jaarlijks onderhoud raster grote poel (stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Grote poel 700 m2, gemiddelde oeverlengte 93 meter	IMAG (Groene boek)	0,391	30,39	1,000	65%	19,75
Maaien landschapselement	Afvoeren en verwerken maaisel kleine poel (per stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 dumper (A-082) 1 Inname maaisel kleine poel	kleine poel 100 m2, randlengte 36 meter	IMAG (Groene boek)	0,220	26,18	1,000	35%	9,16
	Afvoeren en verwerken maaisel grote poel (per stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 dumper (A-082) 1 Inname maaisel grote poel	Grote poel 700 m2, randlengte 93 meter	IMAG (Groene boek)	0,567	78,80	0,200	65%	10,24
	Uitmaaien kleine poel met korfmaaier (per stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine met maaibalk	Kleine poel 100 m2, randlengte 36 meter	IMAG (Groene boek)	0,220	26,56	1,000	35%	9,30
	Uitmaaien grote poel met korfmaaier (per stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine met maaibalk	grote poel 700 m2, randlengte 93 meter	IMAG (Groene boek)	0,567	68,45	0,200	65%	8,90
Opschonen/baggeren poel (st)	Afvoeren bagger met trekker en dumper	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 dumper (A-082)	Kleine poel 100 m2, oeverlengte 36 meter	IMAG (Groene boek)	2,000	214,66	0,200	35%	15,03
	Afvoeren bagger met trekker en dumper	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 dumper (A-082)	Grote poel 700 m2, oeverlengte 93 meter	IMAG (Groene boek)	8,400	901,57	0,100	49%	44,18
	Baggeren poel met gesloten bak	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	Grote poel	IMAG (Groene boek)	8,400	1.005,03	0,100	49%	49,25
	Opschonen poel met gesloten bak	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	Kleine poel	IMAG (Groene boek)	2,000	239,29	0,200	35%	16,75
Tijdelijk verwijderen raster	Bevestigen draad na uitvoering werk (per poel)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)		IMAG (Groene boek)	0,630	32,39	0,200	35%	2,27
	Bevestigen draad na uitvoering werk (per poel)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)		IMAG (Groene boek)	1,628	83,69	0,100	65%	5,44
	Tijdelijk onderbreken raster en oprollen (per poel)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)		IMAG (Groene boek)	0,378	19,43	0,200	35%	1,36

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 01 Poel en klein historisch water (per stuk)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	Tijdelijk onderbreken raster en oprollen (per poel)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)		IMAG (Groene boek)	0,977	50,23	0,100	65%	3,26
Totaal kosten									**198,99**
Exploitatiesaldo									**198,99**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 02 Houtwal en houtsingel (per ha)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen ongew. vegetatie	Bestrijden ongew. houtsoorten houtwal/hakhoutbosje (ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, < 5% bedekking	IMAG (Groene boek)	2,100	107,96	0,200	100%	21,59
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster houtwal (ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)		IMAG (Groene boek)	17,000	1.321,31	1,000	49%	647,44
Inboeten landschapselement	Inboeten 1000 stuks per ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 1000 st/ha	houtwal en houtsingel (per ha)	IMAG (Groene boek)	20,000	2.607,12	0,040	100%	104,28
Maaien landschapselement	Maaien perceelsrand (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Maaien perceelstrand houtwal/houtsingel met bosmaaier	IMAG (Groene boek)	21,000	1.224,15	1,000	63%	771,22
Tijdelijk verwijderen raster	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Landschappelijk bosje in open landschap	IMAG (Groene boek)	112,000	5.757,70	0,100	59%	339,70
	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Landschappelijk bosje in open landschap	IMAG (Groene boek)	112,000	5.757,70	0,120	22%	152,00
Vellen/snoeien bomen-landschap	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Onderhoud houtwal	IMAG (Groene boek)	118,000	13.558,55	0,100	75%	1.016,89
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Onderhoud hoge houtwal, opruimen na eindkap 25 jaar	IMAG (Groene boek)	73,000	8.387,92	0,040	20%	67,10
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Opruimen na eindkap, holle weg en graft	IMAG (Groene boek)	347,000	39.871,34	0,125	5%	249,20
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Onderhoud hoge houtwal, opruimen na afzetten 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	210,000	24.129,63	0,080	20%	386,07
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Vellen, korten, uitdragen houtwal	IMAG (Groene boek)	147,000	9.142,59	0,100	75%	685,69
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Afzetten hoge houtwal 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	121,000	7.525,53	0,080	20%	120,41
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Vellen, korten en uitdragen, eindkap hoge houtwal	IMAG (Groene boek)	152,000	9.453,56	0,040	20%	75,63
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Eindkap holle weg en graft	IMAG (Groene boek)	168,000	10.448,68	0,125	5%	65,30
Totaal kosten									**4.702,54**
Exploitatiesaldo									**4.702,54**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 03 Elzensingel (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen ongew. vegetatie	Bestrijden ongew. houtsoorten elzensingel (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, < 5% bedekking, elzensingel bedekking > 75 %	IMAG (Groene boek)	0,021	1,08	0,143	80%	0,12
	Bestrijden ongew. houtsoorten elzensingel (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, < 5% bedekking, elzensingel bedekking 50-75%	IMAG (Groene boek)	0,015	0,77	0,143	15%	0,02
	Bestrijden ongew. houtsoorten elzensingel (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, <5% bedekking, elzensingel bedekking 30-50%	IMAG (Groene boek)	0,009	0,46	0,143	5%	0,00
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster elzensingel (100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Elzensingel bedekking > 75 %	IMAG (Groene boek)	0,420	32,64	1,000	72%	23,50
	jaarlijks aanvul. onderhoud raster elzensingel (100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Elzensingel bedekking 50 - 75 %	IMAG (Groene boek)	0,298	23,16	1,000	14%	3,24
	jaarlijks aanvul. onderhoud raster elzensingel (100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Elzensingel bedekking 30 - 50 %	IMAG (Groene boek)	0,189	14,69	1,000	5%	0,73
Inboeten landschapselement	Inboeten 25 stuks per 100 m	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 25 st/100 m	Elzensingel bedekking > 75%	IMAG (Groene boek)	1,900	129,81	0,048	80%	4,98
	Inboeten 18 stuks per 100 m	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 18 st/100 m	Elzensingel bedekking 50 - 75 %	IMAG (Groene boek)	1,349	92,48	0,048	15%	0,67
	Inboeten 11 stuks per 100 m	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 11 st/100 m	Elzensingel bedekking 30 - 50%	IMAG (Groene boek)	0,855	58,09	0,048	5%	0,14
Maaien landschapselement	Maaien perceelsrand (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien perceelsrand elzensingel bedekking > 75 %	IMAG (Groene boek)	0,530	30,90	1,000	80%	24,72
	Maaien perceelsrand (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien perceelsrand elzensingel bedekking 50 - 75 %	IMAG (Groene boek)	0,376	21,92	1,000	15%	3,29
	Maaien perceelsrand (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien elzensingel bedekking 30 - 50%	IMAG (Groene boek)	0,239	13,93	1,000	5%	0,70

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 03 Elzensingel (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Tijdelijk verwijderen raster	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Onderhoud Elzensingel bedekking > 75%	IMAG (Groene boek)	2,800	143,94	0,140	72%	14,51
	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Onderhoud elzensingel bedekking 50 - 75%	IMAG (Groene boek)	1,988	102,20	0,140	14%	2,00
	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Onderhoud elzensingel 30 - 50 %	IMAG (Groene boek)	1,260	64,77	0,140	5%	0,45
Vellen/snoeien bomen-landschap	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met inzet houtversnipperaar - Elzensingel bedekking > 75%, opruimen snoeihout na eindkap	IMAG (Groene boek)	1,770	203,38	0,048	80%	7,81
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Elzensingel bedekking > 75%, opruimen na snoei 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	2,840	146,00	0,095	80%	11,10
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met houtversnipperaar - Elzensingel bedekking 50-75%, opruimen takhout na eindkap	IMAG (Groene boek)	1,257	144,43	0,048	15%	1,04
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Elzensingel bedekking 50-75%, opruimen na snoei 7e rn 14e jaar	IMAG (Groene boek)	2,016	103,64	0,095	15%	1,48
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met houtversnipperaar - Elzensingel bedekking 30-50%, opruimen na eindkap	IMAG (Groene boek)	0,797	91,58	0,048	5%	0,22
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Elzensingel bedekking 30-50%, opruimen na snoei 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	1,278	65,70	0,095	5%	0,31
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - Elzensingel bedekking > 75%, opruimen snoeihout na eindkap	IMAG (Groene boek)	3,560	183,01	0,048	80%	7,03
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - Elzensingel bedekking 50-70 %, opruimen takken na eindkap	IMAG (Groene boek)	2,527	129,91	0,048	15%	0,94
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - Elzensingel bedekking 30-50 %, opruimen na eindkap	IMAG (Groene boek)	1,602	82,36	0,048	5%	0,20
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met motorzaag - elzensingel bedekking > 75%, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	4,000	248,78	0,048	80%	9,55
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten 75 stammen 6-10 cm elzensingel bedekking > 75% in 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	1,470	91,43	0,095	80%	6,95

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 03 Elzensingel (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met motorzaag - elzensingel bedekking 50 - 75%, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	2,840	176,63	0,048	15%	1,27
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Afzetten 53 stammen 6-10 cm, elzensingel bedekking 50-75%	IMAG (Groene boek)	1,044	64,93	0,095	15%	0,93
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met motorzaag - Elzensingel bedekking 30 - 50%, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	1,800	111,95	0,048	5%	0,27
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Afzetten 34 stammen 6-10 cm, elzensingel bedekking 30 - 50%	IMAG (Groene boek)	0,662	41,17	0,095	5%	0,20
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	met handgereedschap - elzensingel > 75 %, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	8,020	412,29	0,048	80%	15,83
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	met handgereedschap - elzensingel bedekking 50 - 75 %, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	5,694	292,72	0,048	15%	2,11
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	met handgereedschap - elzenbedekking 30 - 50 %, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	3,609	185,53	0,048	5%	0,45
Totaal kosten									**146,74**
Exploitatiesaldo									**146,74**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 05 Knip- en scheerheg (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster heg/haag (100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	praktijkervaring Zuid-Limburg	IMAG (Groene boek)	0,840	65,29	1,000	44%	28,73
	jaarlijks aanvul. onderhoud raster heg/haag (100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	praktijkervaring Zuid-Limburg	IMAG (Groene boek)	0,840	65,29	0,400	13%	3,39
Heg knippen (per 100 m)	Knippen heg met motorheggeschaar	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motor heggeschaar (A-077)	praktijkervaring Zuid-Limburg	IKL 2015	7,270	399,32	1,000	21%	83,86
	Knippen heg met trekker en mulcher/messenbalk	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 heggemaaibalk aanbouw tractor	praktijkervaring Zuid-Limburg; jaarlijkse cyclus	IKL 2015	2,330	206,59	1,000	64%	132,22
	Knippen heg met trekker en mulcher/messenbalk	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 heggemaaibalk aanbouw tractor	praktijkervaring Zuid-Limburg; 2-3 jaarlijkse cyclus	IKL 2015	4,730	419,38	0,400	15%	25,16
	Maaien voet heg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	praktijkervaring Zuid-Limburg, 2-3 jaarlijkse cyclus	IKL 2015	0,260	15,16	1,000	21%	3,18
	Opruimen en naknippen heg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	praktijkervaring Zuid-Limburg, 2-3 jaarlijkse cyclus	IKL 2015	1,290	66,32	0,400	15%	3,98
	Opruimen en naknippen heg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	praktijkervaring Zuid-Limburg, 2-3 jaarlijkse cyclus	IKL 2015	1,290	66,32	1,000	85%	56,37
Totaal kosten									**336,89**
Exploitatiesaldo									**336,89**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 06 Struweelhaag (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster heg/haag (100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	praktijkervaring Zuid-Limburg	IMAG (Groene boek)	0,840	65,29	1,000	87%	56,80
Landsch. struweelhaag afzetten	Afzetten struweelhaag en afvoeren takhout (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 1 knipschaar aanbouw hydraulische graafmachine 1 vrachtwagen	praktijkervaring Maasheggengebied	IKL 2015	12,600	2.539,88	0,167	70%	296,91
	Afzetten struweelhaag en afvoeren takhout (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 1 knipschaar aanbouw hydraulische graafmachine 1 vrachtwagen	praktijkervaring Maasheggengebied	IKL 2015	2,630	530,15	0,067	30%	10,66
Maaien landschapselement	Maaien perceelsrand (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien perceelsrand struweelhaag	IMAG (Groene boek)	1,050	61,21	1,000	100%	61,21
Tijdelijk verwijderen raster	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Onderhoud struweelhaag	IMAG (Groene boek)	5,600	287,88	0,067	26%	5,01
Totaal kosten									**430,59**
Exploitatiesaldo									**430,59**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 07 Laan (per rij per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	Aanvul. onderhoud raster laan na snoei (100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)		IMAG (Groene boek)	0,840	65,29	0,200	100%	13,06
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle per 100 m landsch.	1 medewerker hoog tarief (A-149)	Laanbeplanting	IMAG (Groene boek)	1,050	67,23	0,250	25%	4,20
	Visual Tree Assessment (VTA-controle per 100 m landsch.	1 medewerker hoog tarief (A-149)	Laanbeplanting	IMAG (Groene boek)	1,050	67,23	0,500	60%	20,17
Maaien landschapselement	Maaien berm laan (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Lichte begroeiing grassen en braam.	IMAG (Groene boek)	0,350	34,41	1,000	50%	17,20
Vellen/snoeien bomen-landschap	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met inzet houtversnipperaar - versnipperen gesnoeide takken laan, stamdiameter 20-60 cm	IMAG (Groene boek)	2,180	250,49	0,200	25%	12,52
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met inzet houtversnipperaar - versnipperen gesnoeide takken laan, stamdiameter > 60 cm	IMAG (groene boek)	3,060	351,60	0,200	60%	42,19
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - afvoeren gesnoeide takken laan, stamdiameter 20-60 cm	IMAG (Groene boek)	2,200	113,10	0,200	25%	5,65
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - afvoeren gesnoeide takken laan, stamdiameter > 60 cm	IMAG (Groene boek)	3,070	157,82	0,200	60%	18,94
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Snoeien laan, gemiddelde stamdiameter < 20 cm	IMAG (Groene boek)	7,880	405,10	0,200	15%	12,15
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 hoogwerker (A-012) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met hoogwerker - onderhoudssnoei laan, diameter 20-60 cm, 1-5 takken	IMAG (Groene boek)	2,330	373,25	0,200	25%	18,66
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 hoogwerker (A-012) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met hoogwerker - snoei laan, gemiddelde stamdiameter > 60 cm, 6-10 takken	IMAG (Groene boek)	6,560	1.050,85	0,200	60%	126,10
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	zonder hoogwerker - onderhoudssnoei laan, diameter 20-60 cm, 1-5 takken	IMAG (Groene boek)	4,670	290,45	0,200	25%	14,52
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	zonder hoogwerker - snoei laan, gemiddelde diameter > 60 cm, 6 - 10 takken	IMAG (Groene boek)	13,130	816,61	0,200	60%	97,99
Totaal kosten									**403,38**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 07 Laan (per rij per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Exploitatiesaldo									**403,38**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 08 Knotboom (per stuk)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	Aanvul. onderhoud raster knotboom na snoei (stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)		RBON	0,020	1,55	0,250	30%	0,12
Knotten landschap	Knotten per stuk (incl. 5% transporttijd), stamdiam. < 20 cm	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag licht	Knotboom stamdiameter < 20 cm; gemiddeld 10 telgen per knot	RBON 1997	0,180	10,62	0,250	30%	0,80
	Knotten per stuk (incl. 5% transporttijd), stamdiam.20-60 cm	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag licht	Knotboom stamdiameter 20-60 cm, gemiddeld 30 telgen per knot	RBON 1997	0,530	31,26	0,250	60%	4,69
	Knotten per stuk (incl. 5% transporttijd), stamdiam. > 60 cm	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag licht	Knotboom stamdiameter > 60 cm, gemiddeld 40 telgen per knot	RBON 1997	0,700	41,29	0,250	10%	1,03
	Opruimen en verwerken knothout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Knotboom stamdiameter < 20 cm, gemiddeld 10 telgen per knot	RBON 1997	0,160	18,38	0,250	30%	1,38
	Opruimen en verwerken knothout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Knotboom stamdiameter 20 - 60 cm, gemiddeld 30 telgen per knot	RBON 1997	0,470	54,00	0,250	70%	9,45
Totaal kosten									**17,46**
Exploitatiesaldo									**17,46**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 09 Hoogstamboomgaard (per ha)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Onderhouden boomgaard	Afvoeren boomgaard snoeihout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Gemiddeld 100 hoogstambomen per hectare	RBON/PSAN	21,000	1.079,57	0,500	100%	539,78
	Onderhouden boomkorven boomgaard (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129) 1 handgereedschap (A-064)	Gemiddeld 100 hoogstambomen per hectare	RBON/PSAN	0,500	38,86	0,500	10%	1,94
	Snoeien hoogstamboomgaard (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Gemiddeld 100 hoogstambomen per hectare	RBON/PSAN	78,750	4.048,38	0,500	100%	2.024,19
Totaal kosten									**2.565,92**
Exploitatiesaldo									**2.565,92**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 16 Bossingel (per ha)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen ongew. vegetatie	Bestrijden ongew. houtsoorten landsch. bosje (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, bedekking < 5%	IMAG (Groene boek)	2,000	102,82	0,200	100%	20,56
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster landsch. bosje (ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	landschappelijk bosje in open landschap	IMAG (Groene boek)	17,000	1.321,31	1,000	50%	660,65
Inboeten landschapselement	Inboeten 1000 stuks per ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 1000 st/ha	houtwal en houtsingel (per ha)	IMAG (Groene boek)	20,000	2.607,12	0,040	100%	104,28
Maaien landschapselement	Maaien perceelsrand (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Maaien perceelstrand houtwal/houtsingel met bosmaaier	IMAG (Groene boek)	21,000	1.224,15	1,000	50%	612,08
Tijdelijk verwijderen raster	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Landschappelijk bosje in open landschap	IMAG (Groene boek)	112,000	5.757,70	0,067	78%	300,90
Vellen/snoeien bomen-landschap	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	opruimen na velling/dunning in landschappelijk bosje	IMAG (Groene boek)	24,000	2.757,67	0,067	20%	36,95
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Opruimen en verwijderen hout na snoei overhangende takken	IMAG (Groene boek)	67,000	7.698,50	0,067	100%	515,80
	Snoeien overhangende takken (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Klein landschappelijk bosje, snoeien overhangende takken	IMAG (Groene boek)	13,000	1.493,74	0,067	100%	100,08
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 handgereedschap (A-064)	vellen, snoeien, korten, stapelen landschappelijk bosje	IMAG (Groene boek)	47,000	2.948,31	0,067	20%	39,51
Totaal kosten									**2.390,82**
Exploitatiesaldo									**2.390,82**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving
Beheertype: 01 Fortterrein

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	2,5 hectare per stuw, bediening vaker.	Alterra 2014	1,780	90,55	1,000	30%	27,17
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	1,500	5%	186,97
	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,500	35%	261,27
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	1,500	40%	171,36
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,333	50%	29,12
	afvoeren ongew. vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Afvoeren naar een "composthoop" in een aangrenzend natuurterrein	Ervaring TBO's	0,800	61,75	0,333	50%	10,28
	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	30%	52,46
snoeien	snoeien laanbomen/solitairen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hoogwerker (A-012) 2 motorzaag middelzwaar (A-075)	10-25 m hoog; 16-20 takken/stam; 10 bomen per ha op deze manier	Normenboek NBL	4,300	956,26	0,250	10%	23,91
	snoeien heggen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motor heggeschaar (A-077)	51.42.65 normale groei (freq.2); haag 40 cm breed en 1m hoog	Het Groene Boek	49,260	2.705,70	0,500	10%	135,29
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	50,15	1,000	100%	50,15
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	101,42	1,200	100%	121,71
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	19,24	1,000	100%	19,24

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving
Beheertype: 01 Fortterrein

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Totaal kosten									**1.152,64**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	30%	1,29
Totaal opbrengsten				**1,29**
Exploitatiesaldo				**1.151,35**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving
Beheertype: 02 Historisch bouwwerk en erf (prijs per m2)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen	onderhoud/vervangen historisch erfgoed	1 Onderhoud historisch bouwwerk	Onderhoud Historisch bouwwerk	SBB	0,000	50,35	1,000	100%	50,35
Totaal kosten									**50,35**
Exploitatiesaldo									**50,35**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving
Beheertype: 03 Historische tuin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	slepen/rollen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 weidesleep (SBB)	wel droog en vlak maar perceelsgrootte 50 x 50 m, rijsnelheid 6 km/u,, werkbreedte 2	Ervaring TBO's	1,300	99,05	1,000	50%	49,53
bekalken/bemesten	bemesten (incl. aankoop mest)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 aankoop stikstofkunstmest	strooien 250 kg/ha van 0,5 u/ha; toeslag voor laden en lossen in depot en verdelen over de objecten.	Ervaring TBO's	2,500	197,37	1,000	50%	98,69
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	1000 st 2-3 jr bosplantsoen; als rekenvoorbeeld; inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	1,000	51,41	0,200	50%	5,14
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Kapvlakte, geen terreinvoorbereiding of bodembewerking, > 50% bedekt met tak-en tophout, geen grasz.	Normenboek NBL	22,000	1.130,98	0,200	50%	113,10
	Aankoop plantsoen wal/singel/s	1 Aankoop plantsoen wal/singel/s	gerekend 1000 stuks Quercus robur 60-100, w, 11, autochtoon	SBB	0,000	1.578,96	0,200	50%	157,90
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	6,000	50%	1.492,94
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	142,80	6,000	50%	428,40
verwijderen ongew. vegetatie	schoffelen/frezen/harken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	51.42.02.bb; middelzware grond; sierplantsoen (geen bodembedekkende heesters/botanische rozen)	Het Groene Boek	73,500	3.778,49	1,000	50%	1.889,24
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	Ervaring TBO's	12,000	616,90	0,500	50%	154,22
	snoeien laanbomen/solitairen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hoogwerker (A-012) 2 motorzaag middelzwaar (A-075)	10-25 m hoog; 16-20 takken/stam; 10 bomen per ha op deze manier	Normenboek NBL	4,300	956,26	0,200	50%	95,63
	snoeien heggen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motor heggeschaar (A-077)	51.42.65 normale groei (freq.2); haag 40 cm breed en 1m hoog	Het Groene Boek	49,260	2.705,70	2,000	5%	270,57

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving
Beheertype: 03 Historische tuin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verzamelen gesnoeid hout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	laden en afvoeren snoeihout van dijk- en wegbeplantingen (van totaal ca 100 stuks bomen)	Normenboek NBL	1,540	118,87	0,500	50%	29,72
onderhouden/vervangen raster	onderhouden hekwerken/tuinafscheidingen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat./afschr. historisch hekwerk	bedrag voor onderhoud/vernieuwen ijzeren/houten hekken of opnieuw voegen tuinmuren etc	Ervaring TBO's	3,000	545,54	1,000	100%	545,54
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat./afschr. bruggen historische tuin	door extra versieringen/fraai uiterlijk/historische waarde/bouwmaterialen extra bewerkelijk	Ervaring TBO's	4,000	1.326,14	1,000	100%	1.326,14
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	101,42	1,200	100%	121,71
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	19,24	1,000	100%	19,24
Totaal kosten									**6.865,52**
Exploitatiesaldo									**6.865,52**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: L03 Aardwerken
Beheertype: 01 Aardwerk en groeve

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	zoden leggen in (erosie)gaten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Lokaal de zoden steken	Ervaring TBO's	5,000	257,04	1,000	10%	25,70
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	1,000	40%	997,19
	maaisel afvoeren en composteren 5 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 5 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,518	357,06	1,000	40%	142,82
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 5-25% bedekking	Normenboek NBL	5,000	291,47	0,200	59%	34,39
	afsteken/vrijmaken profielwand	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Geen gevaarlijke hoogte, geen zware bomen erop, materiaal mag onderin blijven liggen	Ervaring TBO's	20,000	1.028,16	0,100	50%	51,41
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	19,24	1,000	90%	17,32
Totaal kosten									**1.268,84**
Exploitatiesaldo									**1.268,84**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur
Beheertype: 01 Zee en wad

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**0,54**
Exploitatiesaldo									**0,54**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur
Beheertype: 02 Duin- en kwelderlandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,000	5%	24,88
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	1,000	5%	14,28
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk) 1 kosten hoefsmit (gemiddelde graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	0,770	57,41	1,000	50%	28,70
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,010	23,81	1,000	50%	11,91
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 25m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 25 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,050	6,07	1,000	37%	2,25
	onderhouden veeraster 25m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 25 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid; onderhoud per jaar.	Alterra 2016/7	0,140	10,70	1,000	13%	1,39
	plaatsen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 25 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,365	142,80	0,067	50%	4,78
	verwijderen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	16,74	0,067	37%	0,42
	verwijderen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	35,17	0,067	13%	0,31
	verwijderen veeraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,032	6,77	0,067	50%	0,23

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur
Beheertype: 02 Duin- en kwelderlandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
Totaal kosten									**92,35**
Exploitatiesaldo									**92,35**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur
Beheertype: 03 Rivier- en moeraslandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien zonder afvoer	maaien/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223)	Overhoekjes maaien met 1-assige trekker in nat gebied.	Alterra 2014	10,400	689,79	1,000	1%	6,90
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk) 1 kosten hoefsmit (gemiddelde graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	0,770	57,41	1,000	80%	45,93
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,010	23,81	1,000	80%	19,05
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	10%	17,49
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	60%	14,90
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	42,82	1,000	20%	8,56
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	80%	30,62
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	60%	2,68
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	140,54	0,067	20%	1,88
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	80%	1,43
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur
Beheertype: 03 Rivier- en moeraslandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**153,18**
Exploitatiesaldo									**153,18**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur
Beheertype: 04 Zand- en kalklandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	0,620	40,64	1,000	100%	40,64
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,010	23,81	1,000	100%	23,81
reduceren stamtal, geen oogst	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,100	20%	0,42
verwijderen ongew. vegetatie	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,200	100%	20,56
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 25m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 25 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,050	6,07	1,000	75%	4,56
	onderhouden veeraster 25m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 25 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid; onderhoud per jaar.	Alterra 2016/7	0,140	10,70	1,000	25%	2,68
	plaatsen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 25 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,365	142,80	0,067	100%	9,57
	verwijderen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	16,74	0,067	75%	0,84
	verwijderen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	35,17	0,067	25%	0,59
	verwijderen veeraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,032	6,77	0,067	100%	0,45
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur
Beheertype: 04 Zand- en kalklandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
Totaal kosten									**111,43**
Exploitatiesaldo									**111,43**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N02 Rivieren
Beheertype: 01 Rivier

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	10%	0,20
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel terrein achter de stuw waardoor kosten laag zijn	Ervaring TBO's	0,350	17,99	1,000	10%	1,80
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**5,75**
Exploitatiesaldo									**5,75**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N03 Beken en bronnen
Beheertype: 01 Beek en bron

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	50%	1,02
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,500	50%	43,72
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel terrein achter de stuw waardoor kosten laag zijn	Ervaring TBO's	0,350	17,99	1,000	100%	17,99
onderhouden watergangen	uitmaaien met maaiboot	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maaiboot (Groenwerk)	pag.618; omrekening volgens 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'maaiboot'	Groenwerk	0,556	57,34	1,200	50%	34,40
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	19,24	1,000	100%	19,24
Totaal kosten									**116,38**
Exploitatiesaldo									**116,38**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N04 Stilstaande wateren
Beheertype: 01 Kranswierwater

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	10%	0,20
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	0,200	2%	9,97
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	0,200	2%	1,14
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	50,15	1,000	100%	50,15
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**65,22**
Exploitatiesaldo									**65,22**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N04 Stilstaande wateren
Beheertype: 02 Zoete plas

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	33%	0,67
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	0,200	2%	9,97
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	0,200	2%	1,14
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	50,15	1,000	100%	50,15
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**65,69**
Exploitatiesaldo									**65,69**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N04 Stilstaande wateren
Beheertype: 03 Brak water

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	33%	0,67
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	0,200	5%	24,93
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	0,200	5%	2,86
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	50,15	1,000	100%	50,15
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**82,36**
Exploitatiesaldo									**82,36**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N04 Stilstaande wateren
Beheertype: 04 Afgesloten zeearm

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**0,54**
Exploitatiesaldo									**0,54**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 01 Moeras [OUD]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	11,19	1,000	70%	7,83
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 750 m per ha	Het Groene Boek IMAG	1,500	119,57	0,500	50%	29,89
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	dichte rietvegetatie, los verwerkt en gestort, 70 m3 maaisel/ha	Alterra 2018	6,080	1.100,01	0,100	50%	55,00
	maaien/oprapen gecombineerd	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	dichte rietvegetatie, los verwerkt en gestort, 70 m3 maaisel/ha	Alterra 2018	6,080	1.100,01	0,333	50%	183,15
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening 2014); vrachtwagen vervangen door boot	Alterra 2014	0,829	542,85	0,100	50%	27,14
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening 2014); vrachtwagen vervangen door boot	Alterra 2014	0,829	542,85	0,333	50%	90,38
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 25-50% bedekking	Normenboek NBL	10,000	582,93	0,200	40%	46,63
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	100%	93,26
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	134,75	0,450	50%	30,32
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,450	50%	8,97
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**579,54**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 01 Moeras [OUD]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Exploitatiesaldo									**579,54**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 02 Gemaaid rietland (met ingebruikgeving)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	11,19	1,000	100%	11,19
bewerken/inrichten terrein	frezen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223) 1 frees t.b.v. 1-assige trekker (A-120)	werkdiepte 5-10, zonder zode, oppervlakte <0,10 ha	Normenboek NBL	20,000	1.471,86	0,067	90%	88,75
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	bestaande greppels op diepte brengen; grond zijdelings uitstrooien; 50 m per ha	Het Groene Boek IMAG	2,577	132,48	1,000	30%	39,74
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013)	Nieuwe norm Alterra: Riet maaien. Opvolgende nieuwe beheeractiviteit "sloeken en bossen"	Alterra 2014	3,740	252,64	1,000	30%	75,79
	sloeken en bossen	1 medewerker laag tarief (A-86)	Verzamelen van rietbosjes, 2500 bosjes per hectare.	Alterra 2014	5,420	275,73	1,000	30%	82,72
	sloeken en bossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223) 1 dwars-/snelhooier t.b.v. 1 assige trekker	Sloeken van riet, van 2500 bosjes per hectare naar 125 veldbossen.	Alterra 2014	24,260	1.709,27	1,000	30%	512,78
	sloeken en bossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223) 1 slee rietttransport 1-assige trekker	Transporteren riet naar losplaats, 125 veldbossen per hectare.	Alterra 2014	2,660	182,33	1,000	30%	54,70
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	142,80	1,000	30%	42,84
verwijderen ongew. vegetatie	rooien/uitpennen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	uitpennen met kettingzaag, 20 stuks per ha per keer, incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	0,330	20,52	0,330	80%	5,42
	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	afzetten opslag slootranden, 23 stuks per ha per keer, normtijd incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	0,330	19,24	0,330	80%	5,08
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	30%	27,98
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	134,75	0,450	100%	60,64

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 02 Gemaaid rietland (met ingebruikgeving)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,450	100%	17,93
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**1.031,98**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,bossen riet (46 cm) 350 stuks	1	30%	265,68
	via ingebruikgeving,bossen riet (46 cm) 350 stuks	1	60%	9,87
Totaal opbrengsten				**275,55**
Exploitatiesaldo				**756,43**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 03 Veenmoeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening vaker.	Alterra 2014	0,450	22,89	1,000	90%	20,60
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013)	winter: maaien en binden riet met 1-assige trekker in moeras	Alterra 2017	3,850	260,07	1,000	18%	46,81
	maaien/snijden	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 slee riettransport 1-assige trekker	transport rietbossen op perceel (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,890	690,10	1,000	23%	158,72
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	verzamelen rietbosjes voor transport (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,920	199,42	1,000	23%	45,87
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 maaibalk 230 cm	maaien en binden riet met Carraro-trekker in niet-gecultiveerd moeras	Alterra 2017	2,640	207,01	1,000	5%	10,35
	maaien/snijden	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	winter: maaien en binden met rupsbinder in moeras (dichte vegetatie, los gestort)	Alterra 2017	6,080	1.100,01	1,000	5%	55,00
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013) 1 Vork / schuif	maaien en opduwen niet-gecultiveerd riet met 1-assige trekker (zeer moeilijke omstandigheden|)	Alterra 2017	13,800	959,63	1,000	5%	47,98
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening 2014); vrachtwagen vervangen door boot	Alterra 2014	0,829	542,85	1,000	33%	179,14
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten opslag veenmoeras met kettingzaag, 389 stuks per keer, incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	8,330	518,08	0,200	40%	41,45
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	90%	83,93
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	134,75	0,500	45%	30,32
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,500	45%	8,97

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 03 Veenmoeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**736,10**
Exploitatiesaldo									**736,10**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 04 Dynamisch moeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	11,19	1,000	35%	3,92
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,040	50%	125,70
	chopperen en maaisel naar (tijd.)depot brengen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 choppermachine 18 m3 (A-136)	hoge opbrengst van 400m3/ha; depotafstand 750 m; wageninhoud 18 m3; transport over zandwegen	Normenboek NBL	10,400	1.649,28	0,040	50%	32,99
	plagsel afvoeren naar centraal depot in moeras	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 dumper (A-082)	incl. laden, afstand tot depot <20 km (prijs per m3/km omgerekend)	Normenboek NBL	1,500	150,44	0,040	50%	3,01
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	winter: maaien en binden met rupsbinder in moeras (dichte vegetatie, los gestort)	Alterra 2017	6,080	1.100,01	0,333	20%	73,26
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013) 1 Vork / schuif	maaien en opduwen niet-gecultiveerd riet met 1-assige trekker (zeer moeilijke omstandigheden|)	Alterra 2017	13,800	959,63	1,000	1%	9,60
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013)	winter: maaien en binden riet met 1-assige trekker in moeras	Alterra 2017	3,850	260,07	0,333	12%	10,39
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	verzamelen rietbosjes voor transport (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,920	199,42	0,333	12%	7,97
	maaien/snijden	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 slee riettransport 1-assige trekker	transport rietbossen op perceel (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,890	690,10	0,333	12%	27,58
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	verzamelen rietbosjes voor transport (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,920	199,42	1,000	1%	1,99
	maaien/snijden	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 slee riettransport 1-assige trekker	transport rietbossen op perceel (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,890	690,10	1,000	1%	6,90
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening 2014); vrachtwagen vervangen door boot	Alterra 2014	0,829	542,85	0,333	32%	57,85
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening	Alterra 2014	0,829	542,85	1,000	1%	5,43

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 04 Dynamisch moeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
			2014); vrachtwagen vervangen door boot						
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk) 1 kosten hoefsmit (gemiddelde graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	0,770	57,41	1,000	50%	28,70
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,010	23,81	1,000	50%	11,91
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten opslag dynamisch moeras met kettingszaag, 52 stuks per keer, incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	1,110	69,04	0,333	90%	20,69
	afgraven en plagsel naar (tijd.) depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	kleinschalig plaggen tbv verwijderen ongew. vegetatie, 1000 m3/ha, en tijd. depot op 50 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,200	1%	12,57
	plagsel in (tijd.) depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 dumper (A-082)	Afgeleid van: Quick scan Kosten van Bulk en groenresten (Alterra)	Alterra 2002	5,000	501,46	0,200	1%	1,00
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	36%	8,94
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	42,82	1,000	14%	5,99
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	50%	19,14
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	36%	1,61
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	140,54	0,067	14%	1,32

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 04 Dynamisch moeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	50%	0,89
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	35%	32,64
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	26,55	0,500	35%	4,65
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,460	66,65	0,500	35%	11,66
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
Totaal kosten									**535,25**
Exploitatiesaldo									**535,25**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 01 Veenmosrietland en moerasheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	11,19	1,000	100%	11,19
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,020	10%	12,57
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	724,46	0,020	10%	1,45
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 750 m per ha	Het Groene Boek IMAG	1,500	119,57	0,330	30%	11,84
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013)	winter: maaien en binden riet met 1-assige trekker in moeras	Alterra 2017	3,850	260,07	1,000	26%	67,62
	maaien/snijden	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	winter: maaien en binden met rupsbinder in moeras (dichte vegetatie, los gestort)	Alterra 2017	6,080	1.100,01	1,000	3%	33,00
	maaien/snijden	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 slee rietttransport 1-assige trekker	winter: transport rietbossen op perceel (1500 bosjes/ha)	afgeleid Alterra 2017	2,920	518,02	1,000	26%	134,68
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	winter: verzamelen rietbossen op perceel (1500 bosjes/ha)	afgeleid Alterra 2017	2,940	149,57	1,000	26%	38,89
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien zomerriet met bosmaaier	WenR 2020	37,400	2.180,16	1,000	2%	43,60
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lichte 1-assige trekker 6 kW 1 maaibalk 130 cm	maaien zomerriet met lichte 1-assige trekker en maaibalk	WenR 2020	6,650	435,47	1,000	36%	156,77
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 maaibalk 230 cm	maaien zomerriet met lage trekker en maaibalk	WenR 2020	2,630	206,22	1,000	19%	39,18
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaimachine met maaibalk en dwarshooier	maaien zomerriet met rupstrekker met maaibalk en bandhooier	WenR 2020	1,150	248,79	1,000	10%	24,88
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	wiersen zomerriet - handmatig	WenR 2020	27,100	1.393,16	1,000	2%	27,86
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lichte 1-assige trekker 6 kW	wiersen zomerriet met lichte 1-assige trekker en bandhooier	WenR 2020	3,750	249,01	1,000	36%	89,64

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 01 Veenmosrietland en moerasheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 dwars-/snelhooier t.b.v. 1 assige trekker							
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lichte trekker 25 - 35 kW 1 wielhark (acrobaat)	wiersen zomerriet met kleine trekker en wielhark	WenR 2020	1,920	136,75	1,000	19%	25,98
	opduwen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lichte 1-assige trekker 6 kW 1 Vork / schuif	opduwen zomerriet met lichte 1-assige trekker 6 kW en vork	WenR 2020	6,100	391,99	1,000	38%	148,95
	opduwen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 Vork / schuif	opduwen zomerriet met trekker 35-45 kW en vork	WenR 2020	2,380	180,07	1,000	19%	34,21
	opduwen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 rupstrekker 1 Vork / schuif	opduwen zomerriet met rupstrekker en vork	WenR 2020	2,690	557,47	1,000	5%	27,87
	hakselen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 rupsopraapwagen, zelfrijdend 1 hakselaar	hakselen zomerriet met rupsopraapwagen met hakselaar	WenR 2020	2,830	693,43	1,000	5%	34,67
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	428,40	1,000	95%	406,98
verwijderen ongew. vegetatie	rooien/uitpennen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	uitpennen met kettingzaag veenmosrietland, 618 stuks per keer, exclusief afvoer	WenR 2020	8,000	497,56	0,500	15%	37,32
	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten opslag in veenmosrietland met kettingzaag, 311 stuks per keer, incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	6,670	414,84	0,200	15%	12,45
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis GIS-analyse gehele terrein (% te bew. opp 100 %)	Alterra 2016	0,540	27,76	0,200	100%	5,55
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	50,15	1,000	100%	50,15
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,460	66,65	0,300	100%	19,99

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 01 Veenmosrietland en moerasheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,300	100%	11,95
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**1.515,68**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	20%	0,86
Totaal opbrengsten				**0,86**
Exploitatiesaldo				**1.514,82**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 02 Trilveen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	11,19	1,000	100%	11,19
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 750 m per ha	Het Groene Boek IMAG	1,500	119,57	1,000	80%	95,66
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	1,000	100%	2.492,98
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	1,000	100%	285,60
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	100%	93,26
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	0,450	100%	23,90
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,460	66,65	0,450	100%	29,99
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**3.038,98**
Exploitatiesaldo									**3.038,98**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 03 Hoogveen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	100%	2,03
verwijderen toplaag	chopperen en maaisel naar (tijd.)depot brengen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 choppermachine 18 m3 (A-136)	hoge opbrengst van 400m3/ha; depotafstand 750 m; wageninhoud 18 m3; transport over zandwegen	Normenboek NBL	10,400	1.649,28	0,030	10%	4,95
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	0,100	10%	4,98
	maaisel afvoeren en composteren 3 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 3 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,311	214,26	0,100	10%	2,14
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	40%	42,30
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	24,83	1,000	40%	9,93
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,200	40%	13,99
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100%)	Alterra 2016	0,310	15,94	0,200	100%	3,19
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,200	40%	6,35
onderhouden/vervangen raster	onderhouden schapenraster 25 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 25 m	na splitsing in 'plaatsen schapenraster' en 'onderhoud schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,165	18,57	1,000	30%	5,57
	onderhouden schapenraster 25 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 25 m	handmatig onderhoud schapenraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,350	28,08	1,000	10%	2,81
	plaatsen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker)	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,225	286,23	0,067	40%	7,67

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 03 Hoogveen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 materiaalkosten aanleg schapenraster 25 m							
	plaatsen schapenraster 25 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen; incl. wikkelmachine (materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	0,208	42,88	0,067	40%	1,15
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	16,74	0,067	30%	0,34
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	35,17	0,067	10%	0,24
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,032	6,77	0,067	40%	0,18
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel stuwen, dus veel onderhoud	Ervaring TBO's	2,200	113,10	1,000	100%	113,10
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,300	100%	0,80
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,33	0,300	100%	1,00
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**229,12**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	40%	1,72
Totaal opbrengsten				**1,72**
Exploitatiesaldo				**227,40**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 04 Vochtige heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,040	25%	62,85
	chopperen en maaisel naar (tijd.)depot brengen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 choppermachine 18 m3 (A-136)	hoge opbrengst van 400m3/ha; depotafstand 750 m; wageninhoud 18 m3; transport over zandwegen	Normenboek NBL	10,400	1.649,28	0,040	25%	16,49
	plagsel afvoeren naar centraal depot	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	incl.laden, afstand tot depot < 20 km (prijs per m3/km omgerekend)	Normenboek NBL	1,500	217,34	0,040	55%	4,78
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	0,040	50%	3,73
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	0,100	10%	4,98
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	100%	105,76
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	24,83	1,000	100%	24,83
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,200	100%	34,98
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis GIS-analyse gehele terrein (% te bew. opp 100 %)	Alterra 2016	0,540	27,76	0,200	100%	5,55
	afbranden heide-/duinvegetatie	6 medewerker laag tarief (A-86) 6 handgereedschap (A-064)	Heide en jonge opslag branden	Normenboek NBL	2,500	771,12	0,100	2%	1,54
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,200	100%	15,87
onderhouden/vervangen raster	onderhouden schapenraster 40 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	na splitsing 'plaatsen schapenraster' en	Alterra 2016/7	0,264	29,71	1,000	75%	22,28

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 04 Vochtige heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 materiaal/afschrijving schapenraster 40 m	'onderhouden schapenraster' ;onderhoud per jaar						
	onderhouden schapenraster 40 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 40 m	handmatig onderhoud schapenraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,550	44,42	1,000	25%	11,10
	plaatsen schapenraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 40 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,360	457,97	0,067	100%	30,68
	plaatsen schapenraster 40 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen (gebruikt materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	0,332	68,45	0,067	100%	4,59
	verwijderen schapenraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	75%	1,34
	verwijderen schapenraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	56,22	0,067	25%	0,94
	verwijderen schapenraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 40 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,050	10,63	0,067	100%	0,71
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,300	100%	0,80
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,05 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,030	4,35	0,300	100%	1,30
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**361,54**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 04 Vochtige heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers						0	100%	4,30
Totaal opbrengsten									**4,30**
Exploitatiesaldo									**357,24**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 05 Zwakgebufferd ven

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	11,19	1,000	80%	8,95
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,050	3%	9,43
	baggeren incl. afvoer bagger					0,00	0,050	80%	0,00
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	0,050	3%	0,28
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	0,100	10%	4,98
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	142,80	0,100	10%	1,43
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,333	30%	17,47
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp 100%)	Alterra 2016	0,520	26,73	0,333	100%	8,90
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,333	30%	7,93
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	20%	18,65
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,300	100%	0,80
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten	Alterra	0,023	3,33	0,300	100%	1,00

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 05 Zwakgebufferd ven

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
			shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls						
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**86,23**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	30%	1,29
Totaal opbrengsten				**1,29**
Exploitatiesaldo				**84,94**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 06 Zuur ven of hoogveenven

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	100%	2,03
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,000	5%	24,88
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	142,80	1,000	5%	7,14
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,333	15%	8,74
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %)	Alterra 2016	0,580	29,82	0,333	100%	9,93
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,333	15%	3,96
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	50,15	1,000	100%	50,15
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**113,25**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	15%	0,64
Totaal opbrengsten				**0,64**
Exploitatiesaldo				**112,61**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden
Beheertype: 01 Droge heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,020	10%	12,57
	plagsel afvoeren naar centraal depot	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	incl.laden, afstand tot depot < 20 km (prijs per m3/km omgerekend)	Normenboek NBL	1,500	217,34	0,020	10%	0,43
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	0,020	10%	0,37
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	0,500	5%	12,44
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	80%	84,61
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	24,83	1,000	80%	19,86
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,250	100%	43,72
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %)	Alterra 2016	0,550	28,27	0,250	100%	7,07
	afbranden heide-/duinvegetatie	6 medewerker laag tarief (A-86) 6 handgereedschap (A-064)	Heide en jonge opslag branden	Normenboek NBL	2,500	771,12	0,050	2%	0,77
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,250	100%	19,84
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	15,10	1,000	60%	9,06
	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	handmatig onderhoud veeraster - slechte	Alterra 2016/7	0,340	25,89	1,000	20%	5,18

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden
Beheertype: 01 Droge heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	bereikbaarheid ; onderhoud per jaar						
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	80%	18,37
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	60%	1,07
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	56,22	0,067	20%	0,75
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	80%	0,86
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
Totaal kosten									**240,20**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	100%	4,30
Totaal opbrengsten				**4,30**
Exploitatiesaldo				**235,90**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden
Beheertype: 02 Zandverstuiving

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,040	10%	25,14
	uitzeven mos/gras en humus afvoeren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-/veeg- en laadwagen (A-083) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006)	terrein vlak, min.lengte 100 m, min.breedte 50 m, depot <100m van werkterrein	Normenboek NBL	8,000	1.592,42	0,200	10%	31,85
	plagsel afvoeren naar centraal depot	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	incl.laden, afstand tot depot < 20 km (prijs per m3/km omgerekend)	Normenboek NBL	1,500	217,34	0,240	10%	5,22
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	0,040	10%	0,75
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	15%	15,86
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	24,83	1,000	15%	3,72
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 5-25% bedekking	Normenboek NBL	5,000	291,47	0,250	50%	36,43
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100%)	Alterra 2016	0,590	30,33	0,250	100%	7,58
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,250	50%	9,92
onderhouden/vervangen raster	onderhouden schapenraster 25 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 25 m	na splitsing in 'plaatsen schapenraster' en 'onderhoud schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,165	18,57	1,000	11%	2,04
	onderhouden schapenraster 25 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 25 m	handmatig onderhoud schapenraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,350	28,08	1,000	4%	1,12

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden
Beheertype: 02 Zandverstuiving

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 25 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,225	286,23	0,067	15%	2,88
	plaatsen schapenraster 25 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen; incl. wikkelmachine (materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	0,208	42,88	0,067	15%	0,43
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	16,74	0,067	11%	0,12
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	35,17	0,067	4%	0,09
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,032	6,77	0,067	15%	0,07
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
Totaal kosten									**146,44**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	50%	2,15
Totaal opbrengsten				**2,15**
Exploitatiesaldo				**144,29**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 01 Strand en embryonaal duin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**12,83**
Exploitatiesaldo									**12,83**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 02 Open duin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 100 kW 2 dumper (A-082)	plaggen in duinen, exclusief maken van stuifkuilen	WenR 2020	28,900	10.346,78	0,025	23%	59,49
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	724,46	0,025	23%	4,17
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	724,46	0,050	2%	0,72
	uitgraven stuifkuil	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 100 kW 2 dumper (A-082)	afgraven van plagsel en zand, 2000m3 per keer, 0,5 actieve stuifkuil per ha, 1 stuifkuil is 0,04 ha	WenR 2020	37,600	13.461,55	0,050	2%	13,46
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	90%	95,19
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	24,83	1,000	90%	22,35
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	afzetten opslag in open duin met bosmaaier, 166 stuks per keer	WenR	0,420	24,48	0,200	100%	4,90
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %).	Alterra 2016	0,330	16,96	0,200	100%	3,39
	afbranden heide-/duinvegetatie	6 medewerker laag tarief (A-86) 6 handgereedschap (A-064)	Heide en jonge opslag branden	Normenboek NBL	2,500	771,12	0,050	2%	0,77
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,200	100%	15,87
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 200 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7/8	0,420	49,64	1,000	67%	33,26

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 02 Open duin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	onderhouden veeraster 200 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,130	86,14	1,000	23%	19,81
	plaatsen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 200 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	2,920	1.142,44	0,067	90%	68,89
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	133,37	0,067	67%	5,99
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	2,070	281,08	0,067	23%	4,33
	verwijderen veeraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,252	53,45	0,067	90%	3,22
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**368,64**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	100%	4,30
Totaal opbrengsten				**4,30**
Exploitatiesaldo				**364,34**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 03 Vochtige duinvallei

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,040	10%	25,14
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	724,46	0,040	10%	2,90
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien in duin, reguliere trekker (terrein 50 x 50 m)	WenR 2020	2,380	233,96	1,000	26%	60,83
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 frontmaaier, 250 cm (A-240)	maaien in duin, lager trekker (50% duindoorn, terrein 50 x 50 m)	WenR 2020	2,940	258,87	1,000	14%	36,24
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wielhark (acrobaat) 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	wiersen duin met reguliere trekker (terrein 50 x 50)	WenR 2020	1,830	172,89	1,000	26%	44,95
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 Bandhooier, werkbr. 250 - 300 cm	wiersen duin met lage trekker (terrein 50 x 50 m)	WenR 2020	3,030	240,14	1,000	14%	33,62
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen 17 m3	oprapen maaisel vochtig duin, 100 m3/ha, transport 250 m	WenR 2020	1,210	136,07	1,000	40%	54,43
	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	1,000	35%	872,54
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	1,000	75%	214,20
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	5%	8,74
onderhouden/vervangen raster	onderhouden schapenraster 200 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 200 m	na splitsing 'plaatsen schapenraster' en 'onderhouden schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,320	148,58	1,000	75%	111,44

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 03 Vochtige duinvallei

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 200 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,800	2.289,87	0,067	75%	115,07
	plaatsen schapenraster 200 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen (gebruikt materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	1,660	342,24	0,067	75%	17,20
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	133,37	0,067	75%	6,70
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,252	53,45	0,067	75%	2,69
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,300	100%	0,80
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,05 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,030	4,35	0,300	100%	1,30
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**1.615,20**
Exploitatiesaldo									**1.615,20**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 04 Duinheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.284,93	0,040	10%	25,14
	chopperen en maaisel naar (tijd.)depot brengen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 choppermachine 18 m3 (A-136)	hoge opbrengst van 400m3/ha; depotafstand 750 m; wageninhoud 18 m3; transport over zandwegen	Normenboek NBL	10,400	1.649,28	0,040	5%	3,30
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	724,46	0,040	15%	4,35
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	0,500	10%	24,88
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	0,500	10%	14,28
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	80%	84,61
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	24,83	1,000	80%	19,86
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,200	100%	34,98
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %).	Alterra 2016	0,330	16,96	0,200	100%	3,39
	afbranden heide-/duinvegetatie	6 medewerker laag tarief (A-86) 6 handgereedschap (A-064)	Heide en jonge opslag branden	Normenboek NBL	2,500	771,12	0,040	5%	1,54
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,200	100%	15,87

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 04 Duinheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	15,10	1,000	60%	9,06
	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,340	25,89	1,000	20%	5,18
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	80%	18,37
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	60%	1,07
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	56,22	0,067	20%	0,75
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	80%	0,86
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**280,33**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	100%	4,30
Totaal opbrengsten				**4,30**
Exploitatiesaldo				**276,03**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N09 Schorren en kwelders
Beheertype: 01 Schor of kwelder

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,000	3%	14,93
	maaisel afvoeren en composteren 5 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 5 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,518	357,06	1,000	3%	10,71
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten hoefsmit (gemiddelde graasdruk) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk)		Alterra 2016	2,700	155,59	1,000	57%	88,69
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,050	25,85	1,000	57%	14,73
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	5%	8,74
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	15,10	1,000	43%	6,49
	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,340	25,89	1,000	14%	3,63
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	57%	13,09
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	43%	0,77
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	56,22	0,067	14%	0,53
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	57%	0,61

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N09 Schorren en kwelders
Beheertype: 01 Schor of kwelder

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 landbouwwagen 2-assig (A-129)							
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									**169,34**
Exploitatiesaldo									**169,34**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden
Beheertype: 01 Nat schraalland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening vaker.	Alterra 2014	0,450	22,89	1,000	100%	22,89
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 350 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,700	55,80	0,500	100%	27,90
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	0,333	10%	6,21
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	1,000	70%	1.745,08
	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	2,000	30%	298,59
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	1,300	100%	371,28
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	1%	1,75
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	100%	93,26
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	101,42	0,300	100%	30,43
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,300	100%	11,95
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**2.622,17**
Exploitatiesaldo									**2.622,17**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden
Beheertype: 02 Vochtig hooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening vaker.	Alterra 2014	0,450	22,89	2,000	100%	45,79
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 225 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,450	35,87	0,500	15%	2,69
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 225 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,450	35,87	0,200	85%	6,10
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	0,200	80%	29,85
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien met lichtere trekker (40 KW) met zijmaaier; tijdnorm gemiddelde verschillende werkmethoden	Alterra 2014	1,480	124,20	1,250	35%	54,34
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003)	Maaien met lichtere trekker (40 KW) met front en zijmaaier; tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	145,83	1,250	35%	63,80
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	maaien met gespecialiseerde rupsmaaier; tijdnorm is gemiddelde verschillende werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	436,12	1,250	15%	81,77
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Gebruik kleinere trekker (40 kW) bij nattere terreinomstandigheden.	Alterra 2014	2,610	204,06	1,250	85%	216,81
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	grasland-losplaats 200 m; vochtig/oneffen; 4 km/u; 5 m wiersafstand; 150 m3 /ha	Normenboek NBL	1,870	270,95	1,250	85%	287,88
	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	1,250	15%	467,43
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	428,40	1,250	15%	80,32
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86)	matige begrazingsdruk met deels 'boerenvee' op matig veilig terrein	Ervaring TBO's	1,200	61,05	1,000	60%	36,63

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden
Beheertype: 02 Vochtig hooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86)	grotendeels d.m.v. zoet oppervlaktewater voorzien van drinkwater	Ervaring TBO's	0,300	15,26	1,000	60%	9,16
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	5%	8,74
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	15,10	1,000	60%	9,06
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	60%	13,78
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	60%	1,07
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	60%	0,65
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	100%	93,26
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	134,75	0,450	100%	60,64
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,450	100%	17,93
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**1.600,53**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden
Beheertype: 02 Vochtig hooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien	1	85%	52,21
Totaal opbrengsten				**52,21**
Exploitatiesaldo				**1.548,32**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N11 Droge schraalgraslanden
Beheertype: 01 Droog schraalland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	1,000	10%	249,30
	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,000	45%	223,94
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	428,40	1,000	55%	235,62
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk) 1 kosten hoefsmit (hogere graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	2,700	167,74	1,000	50%	83,87
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,050	25,85	1,000	50%	12,92
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	5%	8,74
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 200 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7/8	0,420	49,64	1,000	19%	9,43
	onderhouden veeraster 200 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,130	86,14	1,000	6%	5,17
	onderhouden schapenraster 200 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 200 m	na splitsing 'plaatsen schapenraster' en 'onderhouden schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,320	148,58	1,000	19%	28,23
	onderhouden schapenraster 200 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 200 m	handmatig onderhoud schapenraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	2,790	224,15	1,000	6%	13,45
	plaatsen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 200 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	2,920	1.142,44	0,067	25%	19,14

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N11 Droge schraalgraslanden
Beheertype: 01 Droog schraalland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 200 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,800	2.289,87	0,067	25%	38,36
	plaatsen schapenraster 200 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen (gebruikt materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	1,660	342,24	0,067	25%	5,73
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	133,37	0,067	19%	1,70
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	2,070	281,08	0,067	6%	1,13
	verwijderen veeraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,252	53,45	0,067	25%	0,90
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	133,37	0,067	19%	1,70
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	2,070	281,08	0,067	6%	1,13
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,252	53,45	0,067	25%	0,90
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**954,17**
Exploitatiesaldo									**954,17**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 01 Bloemdijk

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaien ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	81,40	1,000	70%	56,98
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,200	40%	238,87
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	285,60	1,200	40%	137,09
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk)	hoge begrazingsdruk met grotendeels 'boerenvee' op onoverzichtelijk terrein.	Ervaring TBO's	1,600	101,36	1,000	70%	70,95
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	grotendeels aangewezen op zoetwater gebracht door de mens/weidepomp	ervaring TBO's	0,600	53,83	1,000	70%	37,68
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	5%	8,74
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 1500m/ha incl. kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 1500 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	3,150	372,31	1,000	20%	74,46
	onderhouden schapenraster 1500 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 1500 m	na splitsing 'plaatsen schapenraster' en 'onderhouden schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	9,900	1.114,31	1,000	70%	780,02
	plaatsen veeraster 1500 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 1500 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	21,900	8.568,27	0,067	20%	114,81
	plaatsen schapenraster 1500 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 1500 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	13,500	17.174,06	0,067	70%	805,46
	plaatsen schapenraster 1500 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen (gebruikt materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	12,450	2.566,79	0,067	70%	120,38

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 01 Bloemdijk

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verwijderen veeraster 1500 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	7,110	1.000,26	0,067	20%	13,40
	verwijderen veeraster 1500 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 1500 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	1,890	400,84	0,067	20%	5,37
	verwijderen schapenraster 1500 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	7,110	1.000,26	0,067	70%	46,91
	verwijderen schapenraster 1500 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 1500 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	1,890	400,84	0,067	70%	18,80
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72
	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	134,75	1,200	100%	161,70
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
Totaal kosten									**2.758,57**
Exploitatiesaldo									**2.758,57**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 02 Kruiden- en faunarijk grasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 300 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,600	47,83	0,500	25%	5,98
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	0,333	10%	6,21
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien met reguliere trekker (60 KW) met schotelmaaier, tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	0,930	86,58	1,600	5%	6,93
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240)	Maaien reguliere trekker (60 kW) met front- en zijmaaier, tijdnorm gemiddelde, randen ged. begroeid.	Alterra 2014	0,930	100,17	1,600	5%	8,01
	schudden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelschudder 400 cm (A-047)	Schudden uitveoren met een reguliere trekker (60 kW).	Alterra 2014	0,520	46,62	3,200	10%	14,92
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Reguliere trekker (60 kW) bij gemiddelde terreinomstandigheden.	Alterra 2014	0,850	74,26	1,600	10%	11,88
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	reguliere trekker, gemiddelde omstandigheden.	Alterra 2014	1,140	159,25	1,600	10%	25,48
	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,600	15%	119,44
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	428,40	1,600	15%	102,82
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	15%	26,23
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	20%	4,97

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 02 Kruiden- en faunarijk grasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	20%	7,65
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	20%	0,89
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	20%	0,36
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief weinig kunstwerken om te onderhouden van regulier geld	Ervaring TBO's	0,080	4,11	1,000	100%	4,11
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	26,55	0,450	100%	11,95
	frezen slootmaaisel 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,049	5,09	0,450	100%	2,29
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**372,95**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien	3	10%	18,43
	via ingebruikgeving,begrazen binnen raster/ sloten	1	50%	36,85
	via ingebruikgeving,maaien	1	25%	23,03
Totaal opbrengsten				**78,31**
Exploitatiesaldo				**294,64**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 03 Glanshaverhooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	slepen/rollen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 weidesleep (SBB)	matig vochtig/oneffen, rijsnelheid 8 km/u, perceelsgrootte 50 x100 m, werkbreedte 5 m	Ervaring TBO's	0,500	38,10	0,500	20%	3,81
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 300 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,600	47,83	0,333	100%	15,93
maaien zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaien ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	81,40	1,000	20%	16,28
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien met reguliere trekker (60 KW) met schotelmaaier, tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	0,930	86,58	1,600	50%	69,27
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240)	Maaien reguliere trekker (60 kW) met front- en zijmaaier, tijdnorm gemiddelde, randen ged. begroeid.	Alterra 2014	0,930	100,17	1,600	50%	80,14
	schudden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelschudder 400 cm (A-047)	Schudden uitveoren met een reguliere trekker (60 kW).	Alterra 2014	0,520	46,62	3,200	100%	149,19
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Reguliere trekker (60 kW) bij gemiddelde terreinomstandigheden.	Alterra 2014	0,850	74,26	1,600	100%	118,81
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	reguliere trekker, gemiddelde omstandigheden.	Alterra 2014	1,140	159,25	1,600	100%	254,79
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk)	hoge begrazingsdruk met grotendeels 'boerenvee' op onoverzichtelijk terrein.	Ervaring TBO's	1,600	101,36	1,000	20%	20,27
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	grotendeels aangewezen op zoetwater gebracht door de mens/weidepomp	ervaring TBO's	0,600	53,83	1,000	20%	10,77
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	10%	17,49
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	20%	4,97

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 03 Glanshaverhooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	20%	7,65
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	20%	0,89
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	20%	0,36
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	26,55	0,450	100%	11,95
	frezen slootmaaisel 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,049	5,09	0,450	100%	2,29
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**797,68**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien	3	100%	184,26
Totaal opbrengsten				**184,26**
Exploitatiesaldo				**613,42**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 04 Zilt- en overstromingsgrasland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	11,19	1,000	20%	2,24
bewerken/inrichten terrein	slepen/rollen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 weidesleep (SBB)	matig vochtig/oneffen, rijsnelheid 8 km/u, perceelsgrootte 50 x100 m, werkbreedte 5 m	Ervaring TBO's	0,500	38,10	0,500	100%	19,05
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 300 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,600	47,83	0,500	100%	23,91
	herprofileren sloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	Klei, norm voor greppel graven (0,45 u/100 m) en 0,2 u/100 m verwerken vrijkomende grond	Normenboek NBL	0,650	77,77	0,200	20%	3,11
maaien zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaien ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	81,40	1,000	80%	65,12
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,000	20%	99,53
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	428,40	1,000	20%	85,68
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten hoefsmit (gemiddelde graasdruk) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk)		Alterra 2016	2,700	155,59	1,000	100%	155,59
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,050	25,85	1,000	100%	25,85
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	50%	87,44
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	75%	18,62
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	42,82	1,000	25%	10,70

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 04 Zilt- en overstromingsgrasland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	100%	38,27
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	75%	3,35
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	140,54	0,067	25%	2,35
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	100%	1,79
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	0,450	100%	23,90
	frezen slootmaaisel 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,100	10,40	0,450	100%	4,68
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**684,01**
Exploitatiesaldo									**684,01**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 05 Kruiden- en faunarijke akker [met IGG]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	cultivatoren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cultivator (A-027)	0,30 ha gem.opp. en dan gemiddelde tussen zand en veen (2,70 u) en klei (3,20 u)	Normenboek NBL	2,950	230,41	1,750	50%	201,61
	ploegen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wentelploeg 2-scharig akker (A-028)	werkdiepte 25 cm; gem.opp 0,30 ha	Normenboek NBL	6,000	575,13	1,000	50%	287,56
	frezen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 grondfrees (overtop) (A-032)	met zode, oppervlakte 0,3 ha	Normenboek NBL	4,800	459,37	1,000	50%	229,68
zaaien/planten	zaaien (incl. aankoop graan/zaad)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 zaaimachine (A-041) 1 graan/kruidenmengselzaad	> 0,1 ha opp. 50 kg zaad, werkbreedte 2 tot 3 meter	Normenboek NBL	2,300	352,62	1,000	50%	176,31
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 combine 150 kw (graan)	oogsten granen met maaidorser; incl. transport maaidorser naar akker	Alterra 2016	0,930	213,15	1,000	50%	106,58
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 dumper (A-082)	transport geoogst graan naar opslag (3 km).	Alterra 2016	0,180	18,05	1,000	50%	9,03
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 150 Kw (A-081) 1 grootpakkenpers (stro)	strobalen persen met grootpakkenpers achter trekker na maaidorsen graan	Alterra 2016	0,240	58,27	1,000	50%	29,14
	maaien/snijden	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 laadschop 1750 liter 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	opladen strobalen in veld, inclusief 3 km lokaal transport	Alterra 2016	0,390	79,36	1,000	50%	39,68
verwijderen ongew. vegetatie	schoffelen/frezen/harken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cultivator (A-027)	werkbreedte 225 cm; klei; 0,30 ha oppervlakte	Normenboek NBL	3,200	249,94	2,000	50%	249,94
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	26,55	0,450	40%	4,78
	frezen slootmaaisel 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,049	5,09	0,450	40%	0,92
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**1.348,05**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 05 Kruiden- en faunarijke akker [met IGG]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop traditioneel gewas	1	50%	307,06
	via ingebruikgeving,verkoop traditioneel gewas	1	40%	49,13
Totaal opbrengsten				**356,19**
Exploitatiesaldo				**991,86**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 06 Ruigteveld

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten hoefsmit (gemiddelde graasdruk) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk)		Alterra 2016	2,700	155,59	1,000	10%	15,56
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,050	25,85	1,000	10%	2,58
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,100	15%	2,62
	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	15%	26,23
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	7%	1,74
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	42,82	1,000	3%	1,28
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	10%	3,83
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	7%	0,31
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	140,54	0,067	3%	0,28
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	10%	0,18
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 06 Ruigteveld

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**131,17**
Exploitatiesaldo									**131,17**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 01 Vochtig weidevogelgrasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	11,19	1,000	100%	11,19
bewerken/inrichten terrein	slepen/rollen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 weidesleep (SBB)	matig vochtig/oneffen, rijsnelheid 8 km/u, perceelsgrootte 50 x100 m, werkbreedte 5 m	Ervaring TBO's	0,500	38,10	1,000	75%	28,57
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 350 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,700	55,80	0,400	75%	16,74
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	1,000	60%	111,95
	bemesten ruige stalmest: voorbereidend transport	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton	15 ton ruige mest per hectare, tussentransport over 10 km verharde weg incl. laden/lossen.	Alterra 2014	2,180	277,67	0,333	75%	69,35
	bemesten ruige stalmest: laden op mestverstrooier	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	15 ton ruige mest per ha, laden op stalmestverstrooier met midigraafmachine.	Alterra 2014	0,440	39,52	0,333	75%	9,87
	bemesten ruige stalmest: uitrijden mest met verstrooier	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 stalmestverspreider (SBB) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 aankoop ruige stalmest	15 ton ruige mest per hectare, uitrijden over het veld met stalmeststrooier incl. 200 meter vervoer.	Alterra 2014	0,700	161,54	0,333	75%	40,34
maaien zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaien ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	81,40	0,500	75%	30,53
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien met lichtere trekker (40 KW) met zijmaaier; tijdnorm gemiddelde verschillende werkmethoden	Alterra 2014	1,480	124,20	1,000	25%	31,05
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003)	Maaien met lichtere trekker (40 KW) met front en zijmaaier; tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	145,83	1,000	25%	36,46
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	maaien met gespecialiseerde rupsmaaier; tijdnorm is gemiddelde verschillende werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	436,12	1,000	10%	43,61
	schudden	1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cirkelschudder 400 cm (A-047)	Uitvoering schudden met kleinere trekker (40 kW).	Alterra 2014	0,670	53,92	2,000	60%	64,70

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 01 Vochtig weidevogelgrasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 medewerker laag tarief (A-86)							
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Gebruik kleinere trekker (40 kW) bij nattere terreinomstandigheden.	Alterra 2014	2,610	204,06	1,000	60%	122,43
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 opraapwagen (A-051)	Kleinere trekker wegens natter terrein.	Alterra 2014	1,350	182,49	1,000	60%	109,49
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk)	hoge begrazingsdruk met grotendeels 'boerenvee' op onoverzichtelijk terrein.	Ervaring TBO's	1,600	101,36	1,000	75%	76,02
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86)	grotendeels d.m.v. zoet oppervlaktewater voorzien van drinkwater	Ervaring TBO's	0,300	15,26	1,000	75%	11,45
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	25%	43,72
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	75%	18,62
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	75%	28,70
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	75%	3,35
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	75%	1,34
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel terrein achter de stuw waardoor kosten laag zijn	Ervaring TBO's	0,350	17,99	1,000	100%	17,99
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 01 Vochtig weidevogelgrasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Totaal kosten									**1.004,04**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien	3	60%	110,56
	via ingebruikgeving,maaien	1	25%	23,03
Totaal opbrengsten				**133,59**
Exploitatiesaldo				**870,45**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 02 Wintergastenweide (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	eggen	1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 eg (veld-, akker-) 300 cm (A-026) 1 medewerker laag tarief (A-86)	werkbreedte 300 cm; gem. opp. 1 ha (gemid. van 1,7 en 1,3 uur/ha)	Normenboek NBL	1,500	126,68	1,000	5%	6,33
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 350 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,700	55,80	0,500	5%	1,39
bekalken/bemesten	bemesten (incl. aankoop mest)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 aankoop kunstmest	strooien 100 kg/ha van 0,5 u/ha; toeslag voor laden en lossen in depot en verdelen over de object	Ervaring TBO's	1,800	279,81	1,000	5%	13,99
maaien zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaien ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	81,40	0,500	5%	2,04
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw	Maaien met reguliere trekker (60 kW) met cyclomaaier, vochtig, onbegroeide randen.	Alterra 2014	0,900	83,79	1,000	5%	4,19
	schudden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelschudder 400 cm (A-047)	Schudden uitveoren met een reguliere trekker (60 kW).	Alterra 2014	0,520	46,62	2,000	5%	4,66
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Reguliere trekker (60 kW) bij gemiddelde terreinomstandigheden.	Alterra 2014	0,850	74,26	1,000	5%	3,71
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	reguliere trekker, gemiddelde omstandigheden.	Alterra 2014	1,140	159,25	1,000	5%	7,96
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk)	hoge begrazingsdruk met grotendeels 'boerenvee' op onoverzichtelijk terrein.	Ervaring TBO's	1,600	101,36	1,000	5%	5,07
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86)	grotendeels d.m.v. zoet oppervlaktewater voorzien van drinkwater	Ervaring TBO's	0,300	15,26	1,000	5%	0,76
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	15,10	1,000	5%	0,75
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	5%	1,15

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 02 Wintergastenweide (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	5%	0,09
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	5%	0,05
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief weinig kunstwerken om te onderhouden van regulier geld	Ervaring TBO's	0,080	4,11	1,000	100%	4,11
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**132,82**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien	3	5%	9,21
	via ingebruikgeving,begrazen binnen raster/ sloten	1	40%	29,48
	via ingebruikgeving,maaien	1	55%	50,67
Totaal opbrengsten				**89,36**
Exploitatiesaldo				**43,46**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 01 Rivier- en beekbegeleidend bos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	10%	10,58
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,020	24,32	1,000	10%	2,43
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer|	Nornenboek NBL	6,000	373,17	0,100	15%	5,60
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,050	15%	0,16
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N14.01; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	3,700	190,21	0,250	5%	2,38
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	317,48	0,250	5%	3,97
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	7%	1,74
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	42,82	1,000	3%	1,28
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	10%	3,83
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	7%	0,31
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	140,54	0,067	3%	0,28
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	10%	0,18

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 01 Rivier- en beekbegeleidend bos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten						
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,450	100%	1,19
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,33	0,450	100%	1,50
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	10%	1,02
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**55,91**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	1	5%	4,30
Totaal opbrengsten				**4,30**
Exploitatiesaldo				**51,61**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 02 Hoog- en laagveenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	80%	1,63
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer|	Nornenboek NBL	6,000	373,17	0,010	15%	0,56
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,020	15%	0,06
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N14.02; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	2,200	113,10	0,250	5%	1,41
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	317,48	0,250	5%	3,97
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,450	100%	1,19
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,33	0,450	100%	1,50
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	5%	0,51
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**30,30**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	1	5%	4,30
Totaal opbrengsten				**4,30**
Exploitatiesaldo				**26,00**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 03 Haagbeuken- en essenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	verkleinen tak-, top- en resthout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr.125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp.aandeel 100%, 1 x klepelen den/douglas	Normenboek NBL	6,000	716,50	0,010	2%	0,14
	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	578,34	0,010	2%	0,12
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	411,26	0,010	2%	0,08
	groepsgewijs inbrengen zaadbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik in gewoelde plantplekken; tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.261,95	0,010	2%	0,45
	Aankoop plantsoen bos in omvorming	1 Aankoop plantsoen bos in omvorming	4000 stuks Quercus petrea, 60 - 100, w, 12, autochtoon per jaar	SBB	0,000	9.547,20	0,010	2%	1,91
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	10%	10,58
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,020	24,32	1,000	10%	2,43
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer|	Nornenboek NBL	6,000	373,17	0,100	15%	5,60
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,040	15%	0,13
blessen/merken/meten bomen	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	92,02	0,250	10%	2,30
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC-verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd	Normenboek NBL	0,890	45,75	0,250	10%	1,14
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N14.03; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	3,900	200,49	0,250	5%	2,51

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 03 Haagbeuken- en essenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	317,48	0,250	5%	3,97
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	8.760,34	0,010	2%	1,75
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	7%	1,74
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	42,82	1,000	3%	1,28
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	10%	3,83
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	7%	0,31
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	140,54	0,067	3%	0,28
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	10%	0,18
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,450	100%	1,19
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten	Alterra	0,023	3,33	0,450	100%	1,50

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 03 Haagbeuken- en essenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 opraapwagen (A-051)	shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls						
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	dunning dg/loofh.; dg 23 cm, loofh. 19 cm dbh; 5 m3 per 5 jaar; 0,62 u/m3	Normenboek NBL	3,100	192,80	0,200	100%	38,56
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 uitsleeptang (A-053)	uitslepen langhout; 10st/m3; 200 m sleepafstand; 0,41u/m3 en 5 m3 per 5 jaar	Normenboek NBL	2,050	187,41	0,200	100%	37,48
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	103,24	1,000	3%	3,10
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	19,76	1,000	3%	0,59
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	13,03	1,000	3%	0,39
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	65,65	1,000	3%	1,97
Totaal kosten									**149,08**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	1	5%	4,30
	in eigen regie,oogst hout 1 m3/ha/jr	1	100%	30,71
	hout op stam,omvorming (oogst hout 1m3/jr)	10	10%	30,71
Totaal opbrengsten				**65,72**
Exploitatiesaldo				**83,36**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 01 Duinbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	verkleinen tak-, top- en resthout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr.125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp.aandeel 100%, 1 x klepelen den/douglas	Normenboek NBL	6,000	716,50	0,010	2%	0,14
	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	578,34	0,010	2%	0,12
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	411,26	0,010	2%	0,08
	groepsgewijs inbrengen zaadbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik in gewoelde plantplekken; tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.261,95	0,010	2%	0,45
	Aankoop plantsoen bos in omvorming	1 Aankoop plantsoen bos in omvorming	4000 stuks Quercus petrea, 60 - 100, w, 12, autochtoon per jaar	SBB	0,000	9.547,20	0,010	2%	1,91
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	25%	26,44
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,020	24,32	1,000	25%	6,08
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer|	Nornenboek NBL	6,000	373,17	0,100	15%	5,60
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,020	15%	0,06
blessen/merken/meten bomen	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	92,02	0,250	10%	2,30
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC-verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd	Normenboek NBL	0,890	45,75	0,250	10%	1,14
verwijderen ongew. vegetatie	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,333	100%	34,24

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 01 Duinbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N15.01; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	4,800	246,76	0,250	5%	3,08
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	317,48	0,250	5%	3,97
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	8.760,34	0,010	2%	1,75
	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	15,10	1,000	19%	2,87
	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,340	25,89	1,000	6%	1,55
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	25%	5,74
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	19%	0,34
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	56,22	0,067	6%	0,23
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	25%	0,27
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 01 Duinbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	103,24	1,000	1%	1,03
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	19,76	1,000	1%	0,20
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	13,03	1,000	1%	0,13
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	65,65	1,000	1%	0,66
Totaal kosten									**123,94**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	1	5%	4,30
	hout op stam,omvorming (oogst hout 1m3/jr)	10	10%	30,71
Totaal opbrengsten				**35,01**
Exploitatiesaldo				**88,93**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	verkleinen tak-, top- en resthout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr.125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp.aandeel 100%, 1 x klepelen den/douglas	Normenboek NBL	6,000	716,50	0,050	2%	0,72
	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	578,34	0,050	2%	0,58
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	411,26	0,050	2%	0,41
	groepsgewijs inbrengen zaadbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik in gewoelde plantplekken; tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.261,95	0,050	2%	2,26
	Aankoop plantsoen bos in omvorming	1 Aankoop plantsoen bos in omvorming	4000 stuks Quercus petrea, 60 - 100, w, 12, autochtoon per jaar	SBB	0,000	9.547,20	0,050	2%	9,55
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmit (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	105,76	1,000	10%	10,58
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,020	24,32	1,000	10%	2,43
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer|	Nornenboek NBL	6,000	373,17	0,100	15%	5,60
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,020	15%	0,06
blessen/merken/meten bomen	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	92,02	0,166	10%	1,53
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC-verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd	Normenboek NBL	0,890	45,75	0,166	10%	0,76
verwijderen ongew. vegetatie	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,333	100%	34,24

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N15.02; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	5,400	277,60	0,250	5%	3,47
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	317,48	0,250	5%	3,97
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	8.760,34	0,050	2%	8,76
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	24,83	1,000	7%	1,74
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	42,82	1,000	3%	1,28
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	10%	3,83
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	7%	0,31
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	140,54	0,067	3%	0,28
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	10%	0,18

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,450	50%	0,60
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,33	0,450	50%	0,75
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	dunning dg/loofh.; dg 23 cm, loofh. 19 cm dbh; 12,5 m3 per 5 jaar; 0,62 u/m3	Normenboek NBL	7,750	482,01	0,166	40%	32,01
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 uitsleeptang (A-053)	uitslepen langhout; 10st/m3; 200 m sleepafstand; 0,41u/m3 en 12,5 m3 per 5 jaar	Normenboek NBL	5,125	468,51	0,166	40%	31,11
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	103,24	1,000	15%	15,49
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	19,76	1,000	15%	2,96
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	13,03	1,000	15%	1,96
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	65,65	1,000	15%	9,85
Totaal kosten									**210,80**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	1	5%	4,30
	in eigen regie,oogst hout 1 m3/ha/jr	2	40%	30,71
	hout op stam,omvorming (oogst hout 1m3/jr)	10	10%	30,71
Totaal opbrengsten				**65,72**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Exploitatiesaldo									**145,08**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 03 Droog bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	578,34	0,010	20%	1,16
	verkleinen tak-, top- en resthout extensief	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr. 125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp. aandeel 100 %; extensief	SBB/Bosgroepen 2015	5,000	597,08	0,010	40%	2,39
	verkleinen tak-, top- en resthout intensief	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr. 125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp. aandeel 100 %; intensief	SBB/Bosgroepen 2015	8,000	955,33	0,010	40%	3,82
	bodembewerking met bosploeg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 bos-/voerenploeg (A-115)	zaaistroken ploegen, takhout verkleind, afstand tussen stroken 1 m; 3 a 4 voren breed, >20 cm diep	Normenboek NLB	6,000	492,05	0,010	40%	1,97
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	411,26	0,010	20%	0,82
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik 70-100 in gewoelde plantplekken, tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.261,95	0,010	20%	4,52
	aankopen/aanvoeren plantsoen droog bos	1 bosplantsoen 3950 st/ha	bosplantsoen 3950 st/ha tbv droogbosproductie	evaluatie 2016	0,000	6.251,37	0,010	20%	12,50
oogsten bijproducten	verzamelen bosbijproducten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	begeleiden verkoop kerstbomen, groen, geriefhout, kegels, gagel, Am. eik blad etc	Alterra 2015	0,180	9,25	1,000	100%	9,25
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	individueel gemengd; hoogte 5 m; 4 cm DBH; 1000 st/ha; minder dan 10% struiken	Normenboek NBL	20,000	1.243,89	0,020	60%	14,93
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,100	100%	2,11
blessen/merken/meten bomen	selecteren toekomstbomen	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 handgereedschap (A-064)	Aanwijzen en merken met verf in 1 arbeidsgang; 1 spuitbus per 100 bomen	Normenboek NBL	2,000	129,13	0,100	100%	12,91
	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	92,02	0,250	100%	23,01
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC-	Normenboek NBL	0,890	45,75	0,250	100%	11,44

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 03 Droog bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
			verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd						
verwijderen ongew. vegetatie	maaien/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; 25-50% bedekking	Normenboek NBL	15,000	874,40	0,020	20%	3,50
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,250	20%	5,14
snoeien	opsnoeien toekomstbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	in opgaand (naald)bos; gemerkte toekomstbomen; dbh tussen 10-18 cm; gd 0-6 m opsnoeihoogte	Normenboek NBL	10,000	514,08	0,010	10%	0,51
	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N16.01; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	0,500	25,70	0,250	5%	0,32
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	8.760,34	0,010	10%	8,76
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 10 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3 m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,046	5,31	0,450	50%	1,19
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	103,24	1,000	3%	3,10
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	19,76	1,000	3%	0,59
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	13,03	1,000	3%	0,39
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	65,65	1,000	3%	1,97

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 03 Droog bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 opraapwagen (A-051)							
uitv. sanitaire maatregelen	opruimen zieke/dode bomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 stort sanitair zieke bomen	op basis van Alterra-enquete onder natuurbeheerders	Alterra 2015	0,330	21,18	1,000	100%	21,18
Totaal kosten									**171,05**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,bosbijproducten	1	100%	9,44
	hout op stam,hout op stam	1	100%	114,42
Totaal opbrengsten				**123,86**
Exploitatiesaldo				**47,19**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 04 Vochtig bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	578,34	0,006	60%	2,08
	verkleinen tak-, top- en resthout extensief	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr. 125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp. aandeel 100 %; extensief	SBB/Bosgroepen 2015	5,000	597,08	0,006	60%	2,15
	verkleinen tak-, top- en resthout intensief	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr. 125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp. aandeel 100 %; intensief	SBB/Bosgroepen 2015	8,000	955,33	0,006	30%	1,72
	bodembewerking met bosploeg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 bos-/voerenploeg (A-115)	zaaistroken ploegen, takhout verkleind, afstand tussen stroken 1 m; 3 a 4 voren breed, >20 cm diep	Normenboek NLB	6,000	492,05	0,006	60%	1,77
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	411,26	0,006	60%	1,48
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik 70-100 in gewoelde plantplekken, tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.261,95	0,006	60%	8,14
	aankopen/aanvoeren plantsoen vochtig bos	1 bosplantsoen 3500 st/ha	bosplantsoen 3500 st/ha	evaluatie 2016	0,000	7.460,59	0,006	60%	26,86
oogsten bijproducten	verzamelen bosbijproducten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	begeleiden verkoop kerstbomen, groen, geriefhout, kegels, gagel, Am. eik blad etc	Alterra 2015	0,180	9,25	1,000	100%	9,25
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	individueel gemengd; hoogte 5 m; 4 cm DBH; 1000 st/ha; minder dan 10% struiken	Normenboek NBL	20,000	1.243,89	0,006	30%	2,24
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,100	100%	2,11
blessen/merken/meten bomen	selecteren toekomstbomen	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 handgereedschap (A-064)	Aanwijzen en merken met verf in 1 arbeidsgang; 1 spuitbus per 100 bomen	Normenboek NBL	2,000	129,13	0,100	100%	12,91
	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	92,02	0,250	100%	23,01
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC-	Normenboek NBL	0,890	45,75	0,250	100%	11,44

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 04 Vochtig bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
			verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd						
verwijderen ongew. vegetatie	maaien/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; 25-50% bedekking	Normenboek NBL	15,000	874,40	0,012	60%	6,30
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,250	60%	15,42
snoeien	opsnoeien toekomstbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	in opgaand (naald)bos; gemerkte toekomstbomen; dbh tussen 10-18 cm; gd 0-6 m opsnoeihoogte	Normenboek NBL	10,000	514,08	0,006	60%	1,85
	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N16.02; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	0,400	20,56	0,250	5%	0,26
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	8.760,34	0,006	10%	5,26
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	26,55	0,450	100%	11,95
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	19,24	1,000	100%	19,24
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	103,24	1,000	3%	3,10
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	19,76	1,000	3%	0,59
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	13,03	1,000	3%	0,39
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	65,65	1,000	3%	1,97

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 04 Vochtig bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	opruimen zieke/dode bomen	1 opraapwagen (A-051) 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 stort sanitair zieke bomen	op basis van Alterra-enquete onder natuurbeheerders	Alterra 2015	0,330	21,18	1,000	100%	21,18
Totaal kosten									**203,40**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,bosbijproducten	1	100%	9,44
	hout op stam,hout op stam	1	100%	114,42
Totaal opbrengsten				**123,86**
Exploitatiesaldo				**79,54**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 02 Droog hakhout

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	200 stuks bosplantsoen 2-3 jr; naar soort op centrale inkuilplaats	Normenboek NBL	0,400	20,56	0,067	100%	1,38
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	inboeten bosplantsoen, 3jr 200 stuks; geen graszode of takhout; uitval 15-60%	Normenboek NBL	4,600	236,48	0,067	100%	15,84
	aankoop plantsoen droog hakhout	1 Aankoop plantsoen droog hakhout	200 stuks Quercus robur 60-100, w, 11, autochtoon per jaar	SBB	0,000	315,79	0,067	100%	21,16
verwijderen ongew. vegetatie	maaien/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; <25% bedekking	Normenboek NBL	10,000	582,93	0,134	100%	78,11
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,250	100%	25,70
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,05 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,030	4,35	0,450	50%	0,98
	uitmaaien watergang 10 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3 m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,046	5,31	0,450	50%	1,19
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	5%	0,51
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	hakhout op een zetten, dunnen of afzetten; 6-10cm dbh; 4000 st/ha .	Alterra 2014	41,900	4.737,51	0,067	100%	317,41
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	afvoeren hout uit hakhout of houtwal; uitdragen; dbh 6-10 cm; 25 m3/ha	Normenboek NBL	50,000	2.543,63	0,067	100%	170,42
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
Totaal kosten									**642,56**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 02 Droog hakhout

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	in eigen regie,oogst hout 1 m3/ha/jr						1	100%	30,71
Totaal opbrengsten									**30,71**
Exploitatiesaldo									**611,85**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 03 Park- en stinzenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 100 m per ha; geen zware boomwortels/geen keien	Het Groene Boek IMAG	0,200	15,94	0,010	50%	0,08
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	110 stuks bomen 8-12 cm; klei; op centrale inkuilplaats (10 st voor inboeten)	Normenboek NBL	4,400	226,20	0,010	90%	2,04
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Bijplanten laanbomen: 100 stuks, plantgat graven, planten en bevestigen boompaal	Normenboek NBL	40,000	2.056,32	0,010	90%	18,51
	planten bloembollen (incl. elders rooien)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal bloembollen planten	op basis van uitgevoerde enquete onder natuurbeheerders	Alterra 2015	0,450	54,87	0,100	20%	1,10
	aankoop plantsoen park-stinse	1 Aankoop plantsoen park-stinse	diverse boomsoorten; gerekend 100 stuks zomerlinde 8-10 cm autochtoon per jaar	SBB	0,000	4.590,00	0,010	90%	41,31
maaien zonder afvoer	maaien/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Norm = 2,5 u/ha voor geen of weinig obstakels; daarom toeslag van 20% ivm obstakels	Normenboek NBL	3,000	251,76	1,000	20%	50,35
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer|	Nornenboek NBL	6,000	373,17	0,020	90%	6,72
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,250	20%	8,74
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,333	100%	34,24
snoeien	opsnoeien toekomstbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	in opgaand (naald)bos; gemerkte toekomstbomen; dbh tussen 10-18 cm; gd 0-6 m opsnoeihoogte	Normenboek NBL	10,000	514,08	0,250	50%	64,26
	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N17.03; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	8,200	421,55	0,250	15%	15,81
	snoeien laanbomen/solitairen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 hoogwerker (A-012)	10-25 m hoog; 1-10 takken/stam; 5 bomen per ha op deze manier	Normenboek NBL	1,000	222,39	0,250	90%	50,04
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	317,48	0,250	50%	39,68

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 03 Park- en stinzenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving bruggen park (IKL)	2 bruggen/stuwen per 10 ha	Ervaring TBO's	0,500	76,39	0,500	100%	38,20
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,450	100%	1,19
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,33	0,450	100%	1,50
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	75%	7,68
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	19,24	1,000	100%	19,24
Totaal kosten									**407,32**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	90%	3,87
	in eigen regie,opstandsbeheer	1	90%	11,05
Totaal opbrengsten				**14,92**
Exploitatiesaldo				**392,40**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 04 Eendenkooi

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	2,5 hectare per stuw, bediening vaker.	Alterra 2014	1,780	90,55	1,000	100%	90,55
verwijderen toplaag	baggeren incl. afvoer bagger					0,00	0,020	30%	0,00
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	bestaande greppels op diepte brengen; grond zijdelings uitstrooien; 50 m per ha	Het Groene Boek IMAG	2,577	132,48	1,000	20%	26,50
maaien zonder afvoer	maaien/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223)	Overhoekjes maaien met 1-assige trekker in nat gebied.	Alterra 2014	10,400	689,79	1,000	10%	68,98
	maaien/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	ivm paadjes eendenkooi: maaien tussen de rijen, rijafstand 2 m; grassen en kruiden	Normenboek NBL	11,000	641,22	1,000	10%	64,12
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	'monocultuur' es en esdoorn; >11m hoogte, 7 cm DBH; 1000st/ha	Normenboek NBL	33,000	2.052,42	0,250	10%	51,31
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N17.04; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewagen	BUWA2015	1,000	51,41	1,000	10%	5,14
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	317,48	1,000	10%	31,75
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 5 hectare	relarief veel (kunst)werk voor een kleine waterplas	Ervaring TBO's	8,000	776,17	1,000	100%	776,17
	onderhouden vangpijp/rietscherm 2st/kooi	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal eendekooi (2 pijpen)	regulier onderhoud eendekooi gemiddeld 2 pijpen - om het paalrecht in stand te houden	Alterra 2015	21,300	1.189,36	1,000	100%	1.189,36
	onderhouden vangpijp/rietscherm 2st/kooi	2 medewerker laag tarief (A-86) 42 palen 300 - 10/12 cm 115 bos riet (t.b.v. pijp eendekooi) 207 latten 5/5 8 dakbalken 500 - 10/10 cm 2 gaas -rol 50 m (t.b.v. pijp) 1 spijkers 80 mm pak 100 st 2 ijzerdraad rol 100 m	vervangen vangpijp eendekooi incl. baggeren (0,82 pijp per ha)	Alterra 2015	36,600	8.164,00	0,080	100%	653,12
	onderhouden vangpijp/rietscherm 2st/kooi	2 medewerker laag tarief (A-86) 48 palen 160 - 8/10 cm 70 x 70 mm 69 planken 200 - 2*20 cm	Vervanging beschoeiing eendekooi (0,82 vangpijp per ha, 2 * 42 meter beschoeiing per pijp)	Alterra 2015	10,900	3.583,49	0,040	100%	143,34

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 04 Eendenkooi

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 spijkers 80 mm pak 100 st							
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	101,42	1,200	100%	121,71
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
regelen (avi)fauna/visstand	bestrijden wildschade/roofdieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal bestrijding wildschade	Om de rust onder de (stal)eenden te bewaren en het voer te beschermen	Alterra 2015	1,170	79,41	1,000	100%	79,41
Totaal kosten									**3.378,55**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	10%	0,43
Totaal opbrengsten				**0,43**
Exploitatiesaldo				**3.378,12**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 05 Wilgengriend

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 100 m per ha; geen zware boomwortels/geen keien	Het Groene Boek IMAG	0,200	15,94	0,100	11%	0,18
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 100 m per ha; geen zware boomwortels/geen keien	Het Groene Boek IMAG	0,200	15,94	0,250	89%	3,55
zaaien/planten	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	bijplanten griend; 200 st wilgenstek snoeien 1,50 m lang en 0,5 m diep in de grond drukken	Normenboek NBL	3,000	154,22	0,250	100%	38,56
verwijderen ongew. vegetatie	maaien/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; <25% bedekking	Normenboek NBL	10,000	582,93	0,100	8%	4,66
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,330	100%	33,93
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 boot (SBB)	moeilijk te bereiken (water)werken	Ervaring TBO's	7,000	654,92	0,250	11%	18,01
	onderhouden sloot/vaarwegen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	greppels en sloten onderhouden in het getijdegriend (niet onder keur waterschap)	Alterra 2016	56,330	2.895,81	0,330	11%	105,12
	onderhouden sloot/vaarwegen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	greppels en sloten onderhouden in het griend (niet onder keur waterschap)	Alterra 2016	13,140	675,50	0,330	89%	198,39
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	0,450	100%	23,90
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	101,42	0,450	28%	12,78

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 05 Wilgengriend

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
oogsten hout	afzetten/vellen/uitsnoeien griend	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 stobben/ha; 1800 bos; gem. telg dikte 3 cm, kappen en tot bossen binden - tot struik zetten	Normenboek NBL	210,000	10.795,68	0,250	100%	2.698,92
	bundelen/stapelen/voorconcentreren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	slecht gegaanbaar/nat terrein; het hout klaarleggen voor afvoer	Ervaring TBO's	80,000	4.112,64	0,250	100%	1.028,16
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	afvoeren hout uit hakhout of houtwal; uitdragen; dbh 6-10 cm; 50 m3/ha	Normenboek NBL	100,000	5.087,25	0,250	11%	139,90
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	afvoeren hout uit hakhout of houtwal; uitdragen; dbh 6-10 cm; 40 m3/ha	Normenboek NBL	80,000	4.069,80	0,250	89%	905,53
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**5.231,04**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,griend	1	89%	281,46
	in eigen regie,getijdegriend	1	11%	13,51
Totaal opbrengsten				**294,97**
Exploitatiesaldo				**4.936,07**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 06 Vochtig en hellinghakhout

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	200 stuks bosplantsoen 2-3 jr; naar soort op centrale inkuilplaats	Normenboek NBL	0,400	20,56	0,100	100%	2,06
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	inboeten bosplantsoen, 3jr 200 stuks; geen graszode of takhout; uitval 15-60%	Normenboek NBL	4,600	236,48	0,100	100%	23,65
	Aankoop plantsoen vochtig hakhout	1 Aankoop plantsoen; Es 200 st	200 stuks Es selectieherkomst, autotoon per jaar	SBB	0,000	275,40	0,100	100%	27,54
verwijderen ongew. vegetatie	maaien/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; <25% bedekking	Normenboek NBL	10,000	582,93	0,100	8%	4,66
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	102,82	0,333	100%	34,24
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 boot (SBB)	moeilijk te bereiken (water)werken	Ervaring TBO's	7,000	654,92	0,250	4%	6,55
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	0,450	60%	14,34
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	101,42	0,450	60%	27,38
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Essenhakhout in Overlangbroek	Alterra 2014	41,900	4.737,51	0,100	40%	189,50
	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	hakhout op een zetten, dunnen of afzetten; 6-10cm dbh; 4000 st/ha .	Alterra 2014	41,900	4.737,51	0,100	60%	284,25
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 miniforwarder	afvoeren hout uit hakhout met mini-forwarder	Alterra 2014	43,200	4.031,86	0,100	100%	403,19
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									**1.036,81**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 06 Vochtig en hellinghakhout

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,essenhakhout	1	40%	63,25
	in eigen regie,hakhout	1	40%	63,25
	in eigen regie,middenbos	1	20%	52,12
Totaal opbrengsten				**178,62**
Exploitatiesaldo				**858,19**